

Publisert:
Pål Korneliusen

Desksjef: Ann Eileen Ditlevsen Nygård
Redaktør: Nils Torsvik

fiskeribladetfiskaren.no fbfi.no

Fiskeribladet Fiskaren arbeider etter Vår varsomhetsplakatens regler for god presseskikk. Mener noen seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres disse til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens faglige utvalg behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adressen til PFU er: Prinsens gate 2, pb. 48, Sentrum, 0101 Oslo, Tlf: 22415680, faks: 22411980

Fiskeribladet Fiskaren

En uavhengig avis for Kyst-Norge

Sildetelling

I neste uke skal havforskerne møte fiskerne for en dialog om sildeforskningen. Det er håp om å unngå skyttergravstenkning, men vi frykter at partene allerede befinner seg djupt nede i gravene allerede.

Fiskerne melder nå, som de meldte i fjor, at de ser mye sild, og tar fangster over store områder. Forskerne svarer med å si at dette ikke er noe nytt, det samme hørte de i fjor. Faren med at forskerne mener alt er ved det gamle, er at da legges de samme forutsetningene inn i modellene som de allerede har lagt inn. Et fiske som i fjor, betyr i forskningssammenheng at bestandsvurderingene blir som i fjor, minus det som er fisket i året etter.

Det forskerne ikke synes å forstå, er at det ikke er tilgangen på sild fiskerne klager på. De klager på forskernes evne til å realitetsorientere seg. Forskerne har sine modeller, der gamle data trumfer nye, så lenge de ikke har beviser for at de nye dataene rokker ved gammel kunnskap. Da blir sildebestanden sett på som en notfangst i 1950-årene, der hver hav tar en bestemt mengde ut av nota, og det som er igjen, er det som tidligere ble anslått å være i nota,

minus siste hav. Hva som kan finne seg utafør nota, er mindre interessant, så lenge dette ikke kan ha kommet inn i den.

Havforskerne kan ikke bare vise til silde-tallene fra i fjor

Fiskerne mener derfor at de må

gjøre noe med forskernes realitetssans og har invitert til et sveiselag for å måle sildebestanden når den står som tettest utafør norskekysten. Det kan bli en interessant øvelse, hvis oppfatningen er at "ingen ting har endret seg fra i fjor". Den ansvarlige for sildeforskningen, Aril Slotte, sitt utsagn til denne avis om at det er ingen "kjempforskjell" fra i fjor til i år, er ikke noe godt utgangspunkt for en endring i forskernes realitetssans.

I følge forskerne har det ikke vært noe særlig rekruttering til sildebestanden etter årene 2002-2004. Det betyr at vi har "håvt" av disse årsklassene siden de kom inn i fiske. I 2010 anslo forskerne at gytebestanden var 12,2 millioner tonn. I 2014 anslår forskerne at gytebestanden i 2010 var rundt 8 millioner tonn. Dette etter en realitetsorientering blant forskerne, der de i noen år ikke fant de samme mengdene sild som tidligere. Det gikk fort å justere seg ned, mens det er vanskeligere å justere seg opp, nå når silda igjen viser seg.

Forskerne kan unnskyldes med at de har ikke sett de store mengdene, fordi de har mistet toktene de tidligere hadde om vinteren når silda står konsentrert. Det er en forståelig unnskyldning, men forskerne bruker ikke den. De viser heller til tallene fra i fjor, og at det ikke har fremkommet noen nye opplysninger. De står på sitt, noe vi håper de ikke vil gjøre om de oppdager at realitetene er anderledes.

LØNNSOMHET: Fiskeindustrien sliter med lønnsomheten. ILL.FOTO

Kampen for lønnsomheten

Norsk fiskeindustri har i mange år hatt lav lønnsomhet. Mange har lagt ned, og enda flere har funnet ut at det mest lønnsomme er å gjøre minst mulig med fisken.

GJESTEN

AUDUN IVERSEN

Er forsker ved Nofima, Tromsø.

Og flåten opplever mye av det samme, flere flåtegrupper har lav lønnsomhet, og strukturering mot færre båter og færre fiskere ser ut til å være eneste farbare vei. Selv med godt forvaltede bestander, og fisk som trekker inn til kysten, skapes det mindre aktivitet og færre arbeidsplasser langs kysten.

Er det mulig å snu denne trenden? Kan vi øke lønnsomheten i næringen og likevel holde høy sysselsetting?

Over tid har både antallet båter, antall foredlingsbedrifter og antall sysselsatte sunket jevnt og trutt. På det meste hadde vi 120.000 fiskere i Norge, det er omtrent 10 ganger så mange som i dag. Og siden 1960 har fiskeindustrien gått fra 30.000 ansatte til rundt 10.000 i dag. Bare i årene fra 1995 til 2005 ble ansatte i hvitfiskeindustrien halvert, mens nedgangen har stoppet noe opp de siste årene.

Den viktigste forklaring til dette er at både flåte og industri effektiviseres. Båter har blitt større, vi har fått bedre utstyr for å finne fisken og bedre og mer ef-

Gjestesribenter:

KRIISS Rokkan Iversen

AUDUN Iversen

RAGNAR Tveterås

ULF Winther

ØYSTEIN Sandøy

HALFDAN Mellbye

” Vi ønsker godt betalte arbeidsplasser i norsk fiskerinæring, og da må man godta at det blir færre av dem

fektiv håndtering av fangsten. Det er heller ingen dristig spådom at denne utviklingen vil fortsette. Vi vil både få nye løsninger, gjennom at grensene for hva som er mulig flyttes, og vi vil få fornyinger i flåten hvor «best practice» implementeres i flere båter. Begge deler bidrar til en effektivisering, og begge deler bidrar til et lavere arbeidskraftbehov. Dette er historien om en formidabel teknologisk utvikling. Og det er historien om framveksten av velferdsstaten, hvor arbeidskraft i primærnæringene og i industrien har blitt frigjort til

velferdsgivende og enda mer verdiskapende arbeid.

Hvilken rolle kan så politikken ha i dette bildet? Politikken kan på den ene siden ha som mål at denne effektiviseringen i flåten går raskest mulig, slik at lønnsomheten blir god nok til å gjenspeile at man faktisk får gratis tilgang til fellesskapets ressurser. Med effektivt nok fiske blir det skapt en superprofit som kan gi grunnlag for en ressursbeskatning, på linje med det vi i dag gjør i oljesektoren. På den andre side kan virkemidlene rettes inn mot i størst mulig grad å bevare det bestående, å sørge for at endringene skjer saktest mulig, og at omstillingene smertes minst mulig i norske kystsamfunn. Norske politikk har i stor grad hatt nettopp denne innretningen, gjennom begrensninger på omsetning og begrensninger på strukturering har man sørget for at utviklingen ikke går for fort. Ut fra et innovasjonsperspektiv kan det virke både underlig og paradoksalt at myndighetene bruker mye virkemidler for å øke innovasjonskraften, mens man samtidig har en overordnet fiskerinæringspolitikk som begrenser adgangen til utvikling. Fra et regionalpolitisk perspektiv er det imidlertid langt mer forståelig

Svaret på spørsmålet innledningsvis er at det ikke går an å snu trenden med færre fartøyer, færre fiskere og færre industriarbeidere. Vi ønsker godt betalte arbeidsplasser i norsk fiskerinæring, og da må man godta at det blir færre av dem. Spørsmålet er vel heller hvordan den vedvarende effektiviseringsprosessen kan bli mindre smertefull, og hvordan man kan skape nye arbeidsplasser basert på fiskeresressene med høyere verdiskaping og lønnssevne enn de som forsvinner.